

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3045-10

meddelad i Stockholm den 12 oktober 2011

KLAGANDE

Socialnämnden i Luleå kommun
Box 212
971 07 Luleå

MOTPART

S

Vårdnadshavare: A: och J

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Sundsvalls dom den 27 april 2010 i mål nr 2436-09, se bilaga

SAKEN

Stöd och service till vissa funktionshindrade

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens och länsrättens avgöranden och fastställer socialnämndens beslut.

Dok.Id 110576

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

DOM

Mål nr
3045-10

YRKANDE M.M.

Socialnämnden yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen fastställer socialnämndens beslut och anför bl.a. följande. S tillhör personkretsen enligt 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Han har behov av stöd och hjälp i skolskjutsen till och från skolan. Detta hjälpbehov ska dock inte tillgodoses genom insatsen ledsagarservice. Lagstiftarens intentioner med denna insats är att hjälpa människor med olika former av funktionsnedsättning att ta sig ut i samhället. Det är skolhuvudmannens ansvar att tillgodose S hjälpbehov i skolskjutsen till och från skolan. Skolhuvudmannen har tagit det ansvaret under flera år men avslutade insatsen av besparingsskäl. Skolhuvudmannen hänvisade i stället föräldrarna till S att ansöka om LSS-insatser. LSS-insatser kan inte tillgodose alla behov hos en enskild eftersom insatserna är begränsade och specificerade. Rätten till en LSS-insats fräntar inte andra huvudmän deras ansvar för en enskild person.

S har beretts tillfälle att yttra sig i målet men har inte avhört.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Det är ostridigt i målet att S, som är beviljad assistansersättning för sina kostnader för personlig assistans, har behov av stöd under resor till och från skolan.

Tidigare tillgodosåg skolhuvudmannen S behov av stöd genom att låta en elevassistent följa med under resorna till och från skolan. Detta upphörde dock i och med utgången av vårterminen 2008. Enligt vad som framgår av utredningen har frågan om S behov av stöd under resorna prövats enligt kommunallagen (1991:900). I en dom från september 2009 fastställde Länsrätten i Norrbottens län att skolhuvudmannens skyldigheter inte omfattade dessa insatser. Av utredningen framgår vidare att Försäkringskassan har avslagit en ansökan om utökat antal assistanstimmar för att täcka S behov av stöd under resorna till och från skolan.

DOM

Mål nr
3045-10

S har ansökt om ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS. Den första fråga som Högsta förvaltningsdomstolen har att ta ställning till är om en sådan insats kan beviljas en person som redan är beviljad personlig assistans.

Av 7 § första stycket LSS följer att personer som tillhör lagens personkrets har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9 om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. En sådan insats är ledsagarservice (9 § 3).

I den proposition som låg till grund för LSS anförde departementschefen bl.a. följande. Ledsagning bör vara en uppgift som ingår i personlig assistans för dem som har sådant stöd. Jag anser emellertid att ledsagarservice bör urskiljas som en särskild insats enligt den nya lagen. Servicen bör erbjudas personer som tillhör lagens personkrets men inte har personlig assistans, för att t.ex. besöka vänner, delta i fritidsaktiviteter eller i kulturlivet eller för att bara promenera (prop. 1992/93:159 s. 74). I specialmotiveringen till bestämmelsen (a. prop. s. 178) anføres bl.a. att avsikten är att den enskilde ska få hjälp med att komma ut bland andra människor, exempelvis ledsagning för besök hos vänner eller vid deltagande i kulturlivet. Ledsagarservicen syftar till att bryta den isolering som ofta blir följderna av ett omfattande funktionshinder.

Vad gäller den närmare innebörden av insatsen ledsagarservice har Högsta förvaltningsdomstolen i rättsfallet HFD 2011 ref. 8 bl.a. uttalat att övervägande skäl talar för att lagstiftarens avsikt har varit att insatsen ledsagarservice tar sikte på en tämligen begränsad insats, avsedd att ge funktionshindrade som inte uppfyller förutsättningarna för personlig assistans, ökade möjligheter att genomföra enklare aktiviteter och bryta social isolering.

Högsta förvaltningsdomstolen finner att lagstiftarens avsikt har varit att ledsagning ska ingå i personlig assistans för dem som har sådant stöd och att den särskilda insatsen ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS är avsedd för personer som tillhör lagens personkrets men som inte har personlig assistans. Insatsen

DOM

Mål nr
3045-10

ledsagarservice kan därför enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening inte beviljas en person som redan är beviljad personlig assistans.

Enligt det överklagade avgörandet har S behov av stöd och tillsyn under resor till och från skolan som – under rådande förhållanden – ska tillgodoses enligt LSS.

LSS innehåller bestämmelser om rätt till vissa särskilda insatser som finns angivna i 9 §. Andra insatser än de särskilt angivna, eller stöd utan angivande av en särskild insats, kan inte beslutas med stöd av LSS.

Mot bakgrund av att ledsagarservice inte kan beviljas S och då kammarrätten inte enligt LSS har kunnat ålägga kommunen att tillgodose hans behov av stöd under resor till och från skolan utan angivande av en särskild insats, ska överklagandet bifallas.

Susanne Billum

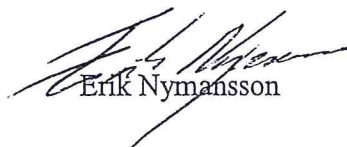
Nils Dexe

Henrik Jermsten

Anita Saldén Enérus

Erik Nymansson

Ann-Charlotte Borlid
Föredragande justitiesekreterare

Avd. II

Föredraget 2011-09-07

KLAGANDE OCH MOTPART
S

Vårdnadshavare:

1. A

2. J

MOTPART OCH KLAGANDE

Socialnämnden i Luleå kommun
Box 212
971 07 Luleå

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrätten i Norrbottens läns dom den 24 september 2009 i mål
nr 2218-08, se bilaga A

SAKEN

Insatser under resa till och från skola enligt lagen (1993:387) om stöd och
service till vissa funktionshindrade (LSS)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.
2. Kammarrätten avslår socialnämndens överklagande.
3. Kammarrätten avvisar S överklagande.

YRKANDEN M.M.

S yrkar att ansvaret för att hjälpa honom inte ska ligga på socialförvaltningen. Om ansvaret ändå ska ligga på socialförvaltningen, yrkar han i andra hand att ledsagarpengarna ska överföras till skolan och användas på det sättet att personal från skolan ska åka med skolskjutsen.

Socialnämnden yrkar att S inte ska beviljas ledsagarservice enligt LSS och att nämndens eget beslut i stället ska fastställas. Till stöd för sin talan anför socialnämnden i huvudsak följande. Länsrätten har inte tagit ställning till om intentionen med ledsagarservice enligt LSS överensstämmer med S behov. Konsekvenserna av domen blir att insatser enligt LSS ska tillgodose alla behov, där andra huvudmän av t.ex. besparingsskäl har beslutat att avsluta pågående stöd- och hjälpinsatser. Insatser enligt LSS kan beviljas de människor som ansöker om en insats och tillhör lagens personkrets under förutsättning att de har behov av den sökta insatsen, att kriterierna för insatsen överensstämmer med behovet och att behovet inte tillgodoses på annat sätt. Det var inte lagstiftarens intentioner att ta ifrån andra huvudmän deras ansvar i sakfrågor. Inte heller ska andra huvudmäns riktlinjer läggas till grund för ställningstagande om rätt till en sökt insats. Barn- och utbildningsnämndens riktlinjer, som länsrätten har hänvisat till, är interna riktlinjer som inte är framtagna i samverkan med socialnämnden och de tjänstemän som arbetar med LSS-frågor i kommunen. Skolhuvudmannen har bedömt att S behöver skolskjuts för resor till och från skolan och därmed åligger det skolhuvudmannen att även utforma skolskjutsen så att S kan åka med den. Ansvaret för utformningen av S skolskjuts är likformigt med det ansvar som gäller för skoldagen i övrigt och därmed är det skolhuvudmannens ansvar. Dessutom utformade och tillgodosåg skolhuvudmannen S behov av skolskjuts fram till den 25 augusti 2008 genom att personal från skolan följde med i taxin. Det stödet avslutades av besparingsskäl och skolhuvudmannen hänvisar till insatser enligt LSS. Ledsagarservice enligt LSS är inte en insats för att ge möjlighet att ha med

sig personal vid skolskjuts till och från skolan. Det är av stor vikt att frågan om vilken huvudman som har ansvaret för skolskjutsen och dess utformning löses.

Kammarrätten finner att det finns skäl för prövningstillstånd.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Socialnämndens överklagande

Tillämpliga lagrum och förarbetsuttalanden framgår av länsrättens dom.

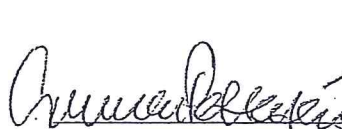

Kammarrätten delar länsrättens bedömning att S har ett behov av stöd och tillsyn under hans resor till och från särskolan som – under rådande förhållanden – ska tillgodoses enligt LSS. Vad socialnämnden har anfört i kammarrätten föranleder inte annan bedömning. Socialnämndens överklagande ska därför avslås.

S överklagande

Enligt 33 § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) får beslut överklagas av den som det angår, om det gått honom emot.

Länsrätten har genom den överklagade domen bifallit S överklagande och förordnat att socialnämnden har ansvaret för att hans behov av stöd och tillsyn under resor till och från skolan ska tillgodoses enligt LSS. Det ankommer på socialnämnden att närmare utforma hur insatsen enligt LSS ska ges och frågan kan inte bli föremål för prövning i detta mål. Kammarrätten finner att länsrättens dom inte har gått S emot. Hans överklagande kan därför inte upptas till prövning och ska således avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

		
Gunnar Pettersén kammarrättsråd ordförande	Stig Tärnyik kammarrättsråd	Jan Karlsson kammarrättsassessor referent

LÄNSRÄTTEN I
NORRBOTTENS LÄN

DOM
2009-09-24
Meddelad i
Luleå

Bilaga A

Mål nr 2218-08
Rotel 3

Föredragande: H. Karlsson

KLAGANDE

S

Vårdnadshavare: A och J

MOTPART

Socialnämnden i Luleå kommun
Box 212
971 07 Luleå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Socialnämndens i Luleå kommun beslut den 17 oktober 2008

SAKEN

Ledsagarservice enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

BAKGRUND

S är 10 år och går i särskolan på Ormbergsskolan i Luleå. Han tillhör personkretsen enligt 1 § 1 LSS och uppbär assistansersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning (LASS). S är beroende av transport till och från skolan och på grund av sitt funktionshinder är han i behov av tillsyn under resan. Till och med vårterminen 2008 var det skolhuvudmannen i Luleå kommun som tillgodosåg hans behov av assistans för att kunna resa till och från skolan, vilket skedde genom att en elevassistent åkte med transporten. Denna insats har sedan upphört.

S ansökte därför om insats i form av ledsagarservice enligt LSS vid skolresor till och från skolan, med motiveringen att han behövde tillsyn under resan så att det inte skulle uppstå trafikfarliga situationer.

Dok.Id 60499

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 849 971 26 Luleå	Skeppsbrogatan 41	0920-29 54 90 E-post: lansratteninorbotten@dom.se http://www.dom.se/lansratten_i_norbottens_lan/	0920-29 54 98	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-16:00

Socialnämnden har avslagit ansökan om ledsagarservice enligt LSS med följande motivering. LSS-lagstiftningen ger inte stöd för att ledsagarservice är avsedd för att tillgodose eleverns behov av tillsyn under transport till och från skolan. Skolhuvudmannen kan välja att tillföra de resurser som behövs, så att S kommer till skolan eller på annat sätt får föreskriven utbildning. Det är otvivelaktigt så att S behov av stöd och tillsyn under transporten till skolan inte tillgodoses när skolhuvudmannen helt plötsligt beslutar att elevassistenten fortsättningsvis inte får följa med under transporten. Ansvarsfrågan under transporten är likformig med den som gäller för skolplikten och det är därmed skolhuvudmannens ansvar.

Länsrätten beslutade interimistiskt, den 5 december 2008, att Socialnämnden i Luleå kommun skulle tillgodose S behov av stöd och tillsyn under transporterna till och från skolan tills målet avgjorts slutligen. Beslutet fastställdes genom Kammarrättens i Sundsvall beslut den 13 januari 2009 (mål nr 3848-08) att inte meddela provningstillstånd.

YRKANDEN M.M.

S yrkar att han ska ha rätt till ledsagarservice under resan till och från skolan och anför i huvudsak följande. På grund av sin sjukdom har han svårt att få ihop sin tid, när, var och hur. Han har även svårt att förmedla känslor, vilket gör att han utan förvarning kan gå in i sig själv och sin stress, som slår sönder hans tillvaro. Detta händer på ett ögonblick och han behöver då någon vuxen som kan hjälpa honom att "reda ut situationen". Denna person måste också vara någon som känner honom och hans handikapp. Det går inte att byta personal från dag till dag. Han faller ofta in i olika tvångssituationer, även i taxibilen, som man måste försöka bryta så fort som möjligt. Han har skolplikt, men vet inte hur han ska kunna komma till skolan när man dragit in hjälpen under skolskjutsen. Det bästa vore att lägga ansvaret även fortsättningsvis på skolan, eftersom det har fungerat. Den tillfälliga lösningen, genom länsrättens interimistiska beslut, har inneburit att skolan fortsatt har ställt upp med personal men att socialnämnden har betalat. Från och med höstterminen 2009 kommer skolan inte längre att ställa upp med personal. Hur situationen då ska lösas vet man inte. – S åberopar ett intyg av överläka-

ren Barbro Westerberg vid Barn- och ungdomshabiliteringen, Sunderby sjukhus, den 4 november 2008.

Socialnämnden i Luleå kommun motsätter sig bifall till överklagandet och anför bland annat följande. Av förarbetena framgår med stor tydlighet att ledsagarservice enligt LSS är avsedd för helt andra ändamål än att få möjlighet att ha med sig personal vid skolskjuts till och från skolan. S behöver inte sådan hjälp i sin livsföring som avses med ledsagarservice. Det hjälpbehov S har vid skolskjutsen överensstämmer med skolhuvudmannens ansvar, som tidigare också har tillgodosett hans behov. LSS-lagstiftningen ska ses som ett komplement till annan lagstiftning och inte träda in för att annan huvudman fränsäger sig sitt ansvar. S hjälpbehov vid skolskjutsen är inte av personlig karaktär. Han öppnar dörrar och fönster, knäpper lös bilbältet samt blir orolig och kräks. Detta behov av tillsyn är inte av personlig karaktär. Det kan inte vara så att alla barn som går i särskola och behöver någon med sig i skolskjutsen har rätt till insatsen av socialnämnden. Det kan även vara så att vissa barn i särskola inte är berättigade till assistansersättning eller har rätt till insatser enligt LSS. I stället bör det vara skolhuvudmannens ansvar att tillhandahålla och utforma skolskjutsen för barn som går i särskola.

Länsrätten har inhämtat remissyttranden från Socialstyrelsen, Länsstyrelsen i Norrbottens län samt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

DOMSKÄL

Utredningen i målet

Aktuella bestämmelser

Enligt 6 kap. 6 § tredje stycket skollagen (1985:1100) är varje kommun skyldig att för eleverna i sin särskola anordna kostnadsfri skolskjuts, om sådan behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållandena, elevens funktionshinder eller någon annan särskild omständighet.

Av 5 § LSS följer att verksamhet enligt denna lag ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som anges i 1 §. Målet ska vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

Enligt 6 § LSS ska verksamheten enligt denna lag vara av god kvalitet och bedrivas i samarbete med andra berörda samhällsorgan och myndigheter. Verksamheten ska vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Den enskilde ska i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmanderätt över insatser som ges.

Enligt 7 § LSS har personer som anges i 1 § rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Enligt 9 § 2 och 3 LSS är insatserna för särskilt stöd och service bland annat biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt LASS samt ledsagarservice.

Av 15 § LSS framgår att till kommunens uppgifter hör bland annat att fortlöpande följa upp vilka som omfattas av lagen och vilka deras behov av stöd och service är, samt verka för att personer som anges i 1 § får sina behov tillgodosedda.

Förarbeten

I förarbetena till LSS uttalas bland annat följande. För att viss insats enligt 9 § LSS ska kunna nekas den funktionshindrade på grund av att behovet tillgodoses på annat sätt, ska behovet också faktiskt tillgodoses på annat sätt. Det räcker således inte att behovet kan tillgodoses på annat sätt. Även om behovet i viss mån tillgodoses på annat sätt kan rätt föreligga till kompletterande insatser enligt LSS. Den enskilde måste kunna lita på att insatser ges så länge behov föreligger. Kontinuiteten ska garanteras. Insatserna ska vidare vara samordnade, dvs. inte ses isolerade från varandra (prop. 1992/93:159 s. 172). – I förarbetena anförs bland annat föl-

jande om insatsen ledsagarservice. Den lämnas som ett led i strävandena att underlätta för den enskilde att ha kontakter med andra. Avsikten är att den enskilde ska få hjälp med att komma ut bland andra människor. Insatsen bör ha karaktären av personlig service och anpassas efter de individuella behoven (a. prop. s. 178).

Kommunala riktlinjer

I kommunens riktlinjer för skolskjuts avseende särskolan regleras bland annat följande.

Behovet av skolskjuts beslutas i samband med att eleven påbörjar sin skolgång i särskolan. För de elever som behöver assistans eller ledsagning vid skolskjuts ska föräldrar eller vårdnadshavare ansöka om detta som LSS-insats, genom sin LSS-handläggare på Luleå kommuns socialförvaltning.

Vägledande avgörande

Kammarrätten i Göteborg har i dom den 23 februari 2006 (mål nr 2254-05) prövat frågan om huvudmans ansvar för hjälp under resa till och från särskola. I domen uttalas bland annat följande. Behovet av hjälp och stöd under skolresorna är inte kopplat till resesituationen som sådan, utan till elevens eget hälsotillstånd och funktionshinder. Skollagstiftningen ger inte stöd för att i skyldigheten att anordna skolskjuts även inbegripa insatser av den personliga karaktär som är i fråga i målet. De insatser som eleven har behov av under resa i skoltaxi ska tillgodoses inom ramen för LSS. – Kammarrättens dom vann laga kraft då Regeringsrätten den 14 november 2006 (mål nr 1941-06) beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

Medicinsk utredning

I utlåtande – av överläkaren Magnus Nilsson vid Barn- och ungdomshabiliteringen, Sunderby sjukhus, den 13 mars 2001 – uttalas bland annat följande. S har Downs syndrom med klara stigmata samt kräver mycket uppmärksamhet och stimulans. Han har haft en uttalad tendens till kräkningar som har blivit bättre.

I åberopat intyg av överläkaren Barbro Westerberg anfördes följande. S har Downs syndrom och tydliga autistiska drag. Detta innebär stort kontrollbehov och mycket känslighet för stress och oro, som uppstår vid alla förändringar, då han lätt kan börja kräkas. S har också svårt med kommunikation, endast med hjälp av enstaka tecken. Det är viktigt att S har en person med sig för att vägleda och förstå sammanhang. Detta innebär att han också behöver ledsagare i taxi till och från skolan. Tidigare har sådan insats inneburit att S klarat taxiresorna bra och kräkningar har kunnat undvikas.

Remissyttranden

I yttrande – från Socialstyrelsen, den 6 februari 2009 – uttalas bland annat följande. Det är nödvändigt att först ta ställning till om tid under skolresor kan anses ingå i tid då barnet vistas eller deltar i barnomsorg eller skola. Det föreligger en möjlighet att bevilja stöd och service enligt LSS även till behov av stöd i barnomsorg och skola, men då endast för att tillgodose den enskildes personliga behov. Behov som behövs för att bedriva verksamheten inom skola och barnomsorg ska däremot tillgodoses av skolhuvudmannen. Trots skyldigheten att anordna kostnadsfri skolskjuts bör det finnas ett utrymme att bevilja personlig assistans enligt LSS för behov som inte är kopplade till resesituationen som sådan utan till elevernas hälsotillstånd och funktionshinder. Det är nödvändigt att understryka vikten av att olika huvudmän samarbetar kring den enskilde så att behoven av trygghet och kontinuitet i det personliga stödet kan tillgodoses.

I yttrande – från Länsstyrelsen i Norrbottens län, den 4 mars 2009 – framförs bland annat följande. Försäkringskassan har ansvar för att utreda och fatta beslut om varaktiga utökningar av assistansersättningen och i detta fall att ta ställning till om barnets behov av stöd och hjälp är kopplat till barnets funktionsnedsättning. Med hänsyn till att barnet har rätt till ersättning enligt LASS borde han således ha rätt till en varaktig utökning av assistansen under resor till och från skolan.

I yttrande – från SKL, den 17 mars 2009 – uttalas bland annat följande. I skyldigheten att anordna kostnadsfri skolskjuts får enligt SKL:s uppfattning anses ingå att verksamheten anpassas så att barn med särskilda behov kan färdas på ett trafik-

säkert sätt. Vad gäller barn med sådana funktionshinder som avses i målet kan till exempel detta innebära att förarna har viss kunskap om yttringarna av funktionshindret och hur man anpassar sitt språk och bemötande till barnets särskilda svårigheter. Det kan också vara viktigt att ha en begränsad grupp chaufförer och att resorna i möjligaste mån sker efter fasta rutiner. Vidare kan det finnas behov av att anpassa t.ex. knäppanordningar så att de inte kan öppnas så lätt. Enligt SKL:s uppfattning kan det dock inte anses åvila skolhuvudmannen att under skolskjuts även tillhandahålla stöd i assistansliknande former. Det torde vidare stå klart att resor till och från skolan inte kan jämföras med tid då barnet vistas i skolan. För det fall barnens behov av stöd och tillsyn under färden förutsätter ett personligt stöd utöver vad som kan hanteras genom utbildning av chaufför och annan anpassning som beskrivits ovan bör detta behov därför i första hand tillgodoses genom en utökning av assistansersättningen. Rätt till insats enligt LSS föreligger i en sådan situation endast om en ansökan om utökad ersättning enligt LASS avslås.

Länsrättens bedömning

Det är ostridigt att S på grund av sitt funktionshinder tillhör den personkrets som avses i 1 § 1 LSS och att han därmed är berättigad till insatser enligt lagen. Därtill är det ostridigt att S är i behov av stöd och tillsyn under sina resor till och från skolan. Frågan är i stället vem som ska ansvara för denna insats.

Länsrätten konstaterar att Barn- och utbildningsnämnden i Luleå kommun är skyldig att för eleverna i kommunens särskola anordna kostnadsfri skolskjuts, där sådant behov finns. I denna skyldighet ingår också att resorna anpassas så att barn i behov av särskilt stöd kan färdas på ett trafiksäkert sätt (jfr SKL:s yttrande). Frågan om S behov av hjälp och stöd under transporten till och från skolan har redan prövats enligt kommunallagen (1991:900). Länsrätten fastställde då – genom dom den 23 september 2009 (mål nr 1862-08) – att skolhuvudmannens skyldighet inte omfattar insatser av den personliga karaktär som fråga är om i målet. Den tid S reser till och från särskolan kan således, enligt länsrättens mening, inte anses ingå i tid då han vistas eller deltar i skolans verksamhet. Detta eftersom den hjälp som S behöver under resan inte fyller någon pedagogisk funktion, utan är helt kopplad till hans hälsotillstånd och funktionshinder.

Länsrätten har för annan skolelev tidigare – genom dom den 29 november 2006 (mål nr 1911-06) – prövat frågan om rätten till ledsagarservice enligt LSS under resa till och från skolan. Länsrätten fann då att behovet av hjälp under resa till och från skolan skulle tillgodoses genom ledsagarservice enligt LSS. Domen fastställdes genom Kammarrättens i Sundsvall beslut, den 21 december 2006 (mål nr 3459-06), att inte meddela prövningstillstånd. Länsrätten finner inte anledning att göra annan bedömning i nu aktuellt mål. Då har särskilt beaktats att LSS är en rättighetslagstiftning som ska garantera personer med funktionshinder goda levnadsvillkor.

Frågan är då om behovet av hjälp och stöd under skolresorna tillgodoses på annat sätt än genom LSS.

S. är sedan tidigare beviljad ersättning enligt LASS, för sitt behov av personlig assistans. Eftersom hans behov av hjälp vid skolresorna inte är tillfälligt utan varaktigt återkommande, kan det synas rimligt att även detta behov tillgodoses genom att utöka antalet assistanstimmar. Det är dock upplyst att Försäkringskassan har avslagit en sådan ansökan för S avseende just skolresorna. Eftersom Försäkringskassans omprövningsbeslut inte har överklagats saknar länsrätten möjlighet att pröva om S behov bör tillgodoses enligt LASS. Vidare kan behovet, enligt länsrättens mening, inte anses ingå i det normala föräldraansvaret. Länsrätten konstaterar således att S behov av hjälp och stöd under skolresorna inte faktiskt tillgodoses på annat sätt, även om det eventuellt skulle kunna tillgodoses på annat sätt. Hans rätt att få sitt behov tillgodosett enligt LSS, kan därför inte nekas på denna grund. Överklagandet ska följaktligen bifallas.

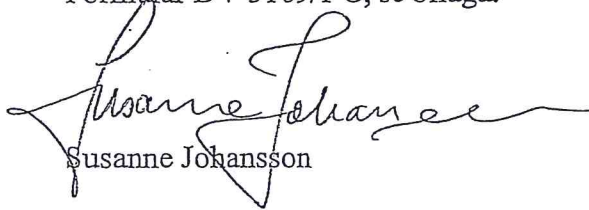
Länsrätten betonar – med anledning av socialnämndens uppfattning att ledsagarservice inte är avsett för denna typ av insats – att behovet ska utformas tillsammans med S och hans vårdnadshavare för att anpassas till hans individuella behov, inom ramen för LSS. Vidare måste påtalas vikten av att de olika huvudmännen förmår samarbeta kring S så att han och vårdnadshavarna kan känna trygghet och kontinuitet i det stöd han behöver (jfr Socialstyrelsens yttrande).

DOMSLUT

Länsrätten bifaller överklagandet och förordnar att Socialnämnden i Luleå kommun ansvarar för att S: behov av stöd och tillsyn under hans resor till och från skolan tillgodoses enligt LSS.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Formulär DV 3109/1 C, se bilaga.

Susanne Johansson

I avgörandet har även deltagit nämndemännen Nils Lindbergh, Edwin Mirrell och Johnny Åström.